

З Новим 2019 роком!

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Безкоштовно

20 грудня 2018 року

№38 (3254)

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

2 Засідання
Наглядової ради

4-5 О.С.Плигунов –
ректор, який
відродив КПІ

6-7 Події року,
що минає

8 Зимові свята

Шановні колеги, співробітники, студенти! Щиро вітаю вас з Новим 2019 роком та Різдвом Христовим!

Рік, що минає, був непростим для нашої країни, однак надзвичайно важливим. Він збагатив українців новим досвідом, згуртував і подарував нові можливості, цілі та плани. А ще – це був рік 120-річчя КПІ. Ювілей ще раз засвідчив: нам є чим пишатися і є над чим працювати. Ми зберегли високий рівень підготовки фахівців і вже традиційно посідаємо найвищі сходинки усіх національних університетських рейтингів. Водночас, ми наполегли-

во працюємо і над примноженням наших наукових здобутків. А університетські заходи КПІ – Фестиваль інноваційних проєктів "Sikorsky Challenge", Стартап-школа "Sikorsky Challenge", новий Всеукраїнський фестиваль інженерних талантів "Future of Ukraine", Відкрита міжнародна студентська олімпіада з програмування імені С.О.Лебедева та В.М.Глушкова "KPI-OPEN" та інші стали помітними подіями не лише національного, але й міжнародного

освітньо-наукового та інноваційного простору. Окремим важливим напрямом діяльності університету є робота задля зміцнення обороноздатності країни – сьогодні ми вважаємо цей напрям одним із головних для всіх наших підрозділів, отож більш ніж чверть розробок співробітників, аспірантів і студентів КПІ ім. Ігоря Сікорського має оборонне або подвійне призначення. Ми прагнемо миру, тому мусимо бути сильними!

Тож нехай прийдешній рік принесе нам мир, злагоду, впевненість у майбутньому.

Від усього серця бажаю кожному з вас родинного затишку, душевного тепла і спокою. І нехай рік 2019 буде щедрим на цікаві плани, нові досягнення та професійні перемоги. А магія новорічних свят поселить у ваших серцях віру, любов та надію на світле і щасливе майбуття.

*З повагою,
ректор Михайло Згуровський*

Підсумки конкурсу "Таланти КПІ"

Нещодавно відбулося урочисте закриття мистецького конкурсу "Таланти КПІ", присвяченого 120-річчю КПІ, який проходив у виставковій залі корпусу №7 з 5 листопада по 13 грудня 2018 р. Участь у ньому взяли 60 конкурсантів. Студенти, викладачі, науковці, працівники КПІ ім. Ігоря Сікорського, а також учасники студії "Гармонія" при ЦКМ представили загалом близько 300 творів. З ними могли ознайомитися всі охочі. Серед конкурсантів були як відомі в університеті учасники, так і ті, хто свої роботи представив уперше. Слід зазначити, що чимало творів у жанрі живопису були присвячені ювілейній даті – 120-річчю КПІ.

Закінчення на 3-й стор. ➔

Переможці конкурсу "Таланти КПІ"

Вітаємо з присудженням премій Президента України для молодих учених 2018 року!

– **Дмитра Прогонова, Сергія Яковлева та Олексія Барановського** (представники Фізико-технічного інституту) за роботу "Моделі та методи кібернетичного захисту конфіденційної інформації в інформаційно-комунікаційних системах";
– **Олексія Жученка, Ігоря Івіцького та Віталія Цапара** (представники інженерно-

хімічного факультету) за роботу "Створення інноваційних комп'ютерно-інтегрованих технологічних комплексів для отримання інтелектуальних полімерних та силікатних композиційних матеріалів";
– **Артема Нестерка** (факультет електроенерготехніки та автоматики) за роботу "Заходи та засоби підвищення надійності та якості

електропостачання, а також зменшення втрат електроенергії в електроенергетичних системах з відновлюваними джерелами енергії";

– **Євгена Вербицького, Дмитра Миколайця та Катерину Осипенко** (представники факультету електроніки) за роботу "Система гарантованого електроживлення міського електротранспорту".

Засідання Наглядової ради КПІ ім. Ігоря Сікорського: нагородження лауреатів премії Фонду «Україна» та обговорення досвіду університету в інноваційній діяльності

12 грудня відбулося засідання Наглядової ради Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Участь у ньому взяли голова Наглядової ради університету, Президент України (1994–2005 рр.) Леонід Кучма, ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського академік НАН України Михайло Згуровський,

підвищенню рівня безпеки на транспорті, до таких, які мають чітку оборонну спрямованість.

Лауреатами Фонду «Україна» 2018 стали:
– **Марія Трухан** (Політехнічний ліцей НТУУ «КПІ») з проектом «Термостійка фарба»;
– **Єлизавета Столярчук** (Політехнічний ліцей НТУУ «КПІ») з проектом «Переробка пластикових відходів за допомогою сонячної енергії»;

Сікорського як модель майбутньої високоінтелектуальної економіки України». Основний акцент у ній було зроблено на науково-інноваційній діяльності університету. На початку виступу ректор зауважив, що це лише один із складників діяльності університету, а загальний звіт про роботу університету в 2018 році буде зроблено після підбиття підсумків року. Отже, Михайло Згуровський розповів про структуру Інноваційного середовища «Sikorsky Challenge», роботу Стартап-школи КПІ та створення на її базі цілої мережі стартап-шкіл у регіональних вишах, про діяльність партнерів і напрямки роботи Наукового парку «Київська політехніка», а також про успішні інноваційні проекти, реалізовані в цьому середовищі останніми роками. Він також поінформував учасників засідання про деякі висновки Форсайту України, зробленого в 2018 році, та про ті ключові галузі, які могли б стати драйверами розвитку економіки країни. Серед них, зокрема, Михайло Згуровський відзначив аграрний сектор, військово-промисловий комплекс, інформаційно-телекомунікаційні технології, виробництво нових матеріалів і нанотехнології, нову енергетику, високотехнологічне машинобудування та деякі інші, й повідомив, що нині університетські науковці працюють за більшістю з цих напрямів. «Наша мета – створити для України модель високотехнологічної економіки, – наголосив він, завершуючи свій виступ. – І, звичайно, як інженери ми маємо підвищувати обороноздатність країни. Тож уже сьогодні понад 25% усіх наших стартапів мають подвійне або оборонне призначення».

Голова Наглядової ради КПІ ім. Ігоря Сікорського, Президент України (1994 – 2005 рр.) Леонід Кучма та ректор університету Михайло Згуровський з лауреатами Фонду «Україна»

члени Наглядової ради – президент Малої академії наук України академік НАН України Станіслав Довгий, голова Правління ВАТ «Меридіан ім. С.П.Корольова» В'ячеслав Проценко, директор Інституту стратегічних досліджень Павло Гайдучський, директор ТОВ «Політеко Сайенс Сіті» Богдан Андрійцев, а також проректори та представники адміністрації університету, в.о. голови профкому співробітників університету Михайло Безуглий та інші.

Засідання розпочалося з нагородження наймолодших переможців конкурсу стартап-проектів «Sikorsky Challenge 2018». Упродовж усіх років існування Фестивалю «Sikorsky Challenge», в межах якого проводиться конкурс стартап-проектів, одним із його спонсорів і партнерів виступає Президентський фонд Леоніда Кучми «Україна». Фонд відзначає кращі розробки молодих дослідників, які беруть участь у цьому конкурсі. Понад те, щороку кількість підтриманих ним проектів зростає: в 2012 році таких було чотири, в 2015 – шість, цього року – вже десять. За традицією, премії і дипломи Фонду вручив лауреатам Леонід Кучма. Цього року серед переможців є проекти з найрізноманітнішої тематики – від присвячених розв'язанню екологічних проблем і

– **Сергій Лисін** (Політехнічний ліцей НТУУ «КПІ») з проектом «Автономний робот-помічник»;

– **Єлизавета Лазарова** (Політехнічний ліцей НТУУ «КПІ») з проектом «Вдосконалення конструкції сонячної батареї для підвищення її ККД»;

– **Данило Коваленко** (Політехнічний ліцей НТУУ «КПІ») з проектом «Утилізація шин кріоакустичним методом»;

– **Максим Іванов** (Запорізький технічний ліцей) з проектом ««Z-Scooter» (конструювання легкого персонального електротранспорту)»;

– **Анастасія Кононенко** (Запорізький технічний ліцей) з проектом «Автомобіль: безпека для дитини»;

– **Віктор Скорняков** (Ліцей №171 «Лідер», м. Київ) з проектом «Система аварійної герметизації»;

– **Михайло Іващенко** (Політехнічний ліцей НТУУ «КПІ») з проектом «Shot Analyzer»;

– **Артем Кавара** (КПІ ім. Ігоря Сікорського з проектом «Переробка шліфувальних шламів»».

Після церемонії нагородження Михайло Згуровський виступив перед членами Наглядової ради та учасниками засідання з доповіддю «КПІ ім. Ігоря

В обговоренні доповіді мова йшла про шляхи відродження української економіки та необхідність створення стратегії її розвитку на базі ширшого впровадження інновацій з використанням можливостей вітчизняної науки та бізнесу, а також залучення зовнішніх інвестицій та потужних іноземних партнерів. Окрім того, високу оцінку учасників засідання отримав унікальний досвід впровадження системи наскрізної освіти – від дитячого садочка до вищої школи, – напрацьований Малою академією наук України у партнерстві з провідними українськими університетами, зокрема і з КПІ ім. Ігоря Сікорського. До речі, виявилось, що переважна більшість лауреатів Президентського фонду Леоніда Кучми «Україна», які були відзначені цього року, також є вихованцями МАН.

Підбиваючи підсумки засідання, Леонід Кучма запропонував для ознайомлення представників українського уряду з відпрацьованою в КПІ ім. Ігоря Сікорського моделлю інноваційної діяльності запросити їх на наступне засідання Наглядової ради, де буде виголошено повний звіт про роботу університету.

Дмитро Стефанович

Візит освітян та представників інноваційного бізнесу провінції Чжецзян (КНР)

10 грудня КПІ ім. Ігоря Сікорського відвідала представницька делегація Чжецзянського університету, Чжецзянської лабораторії та компанії Golden Egg Science and Technology (Китайська Народна Республіка). До складу делегації входили віце-президент Чжецзянського університету, директор Чжецзянської лабораторії, заступник секретаря партійного комітету університету Жу

реалізуються проекти в галузі штучного інтелекту і робототехніки, та інші.

Зустріч розпочалася з обміну інформацією про університети та їхню наукову діяльність. Крім того, Жу Шіцянґ розповів про створену торік на базі Чжецзянського університету Чжецзянську лабораторію та головні напрями її діяльності. Це потужна державна науково-дослідна структура,

платформи КПІ ім. Ігоря Сікорського та Чжецзянського університету в галузі штучного інтелекту. Другим напрямом співпраці можуть стати академічні обміни. Третім – заснування спільного конкурсу проектів у галузі штучного інтелекту. Напрямами і умови співробітництва мають бути визначені в окремому спільному документі.

Насамкінець ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського Михайло Згуровський та очільник компанії Golden Egg Science and Technology Лі Люмін підписали угоду про співпрацю. Нею передбачений розвиток співпраці університету та компанії, стратегічною метою якої є розвиток спільної освітньої та інноваційної діяльності, а також сприяння розвитку людського потенціалу обох країн. Сторони домовилися про створення спільного Українсько-китайського центру інженерних інновацій, який функціонуватиме у вигляді двох пов'язаних частин – української (на базі Інституту післядипломної освіти КПІ ім. Ігоря Сікорського з можливістю залучення Наукового парку "Київська політехніка" та Інноваційної екосистеми "Sikorsky Challenge") та китайської (на базі Китайсько-українського центру штучних технологій у структурі компанії). Діяльність обох сторін Центру полягатиме у пошуку, відборі, аналізі, адаптації та супроводі інноваційних проектів, які зможуть бути предметом подальшого інкубування та комерціалізації. При цьому забезпечуватиметься їхнє патентування в Україні та Китаї та виконуватимуться всі умови, необхідні для захисту інтелектуальної власності членів українських і китайських проектних колективів, тощо. Окремий розділ документа присвячено освітній діяльності. Тут, зокрема, передбачено використання можливостей Стартап-школи "Sikorsky Challenge" для проведення тренінгів проектних команд, підтримка компанією діяльності Стартап-школи на підставі окремих договорів, підтримка компанією щорічних конкурсів стартап-проектів "Sikorsky Challenge" та участь її представників у роботі експертних груп та журі конкурсу і таке інше. Крім того, учасники угоди домовилися заснувати спільний конкурс стартап-проектів, у якому буде об'єднано можливості існуючих конкурсів, учасниками та організаторами яких є університет та компанія.

Дмитро Стефанович

Учасники зустрічі

Шіцянґ (керівник), керівник компанії Golden Egg Science and Technology Лі Люмін, а також очільники кількох підрозділів Чжецзянської лабораторії та регіональні представники компанії Golden Egg Science and Technology.

Після екскурсії, під час якої гості оглянули університетський кампус і відвідали Державний політехнічний музей при КПІ ім. Ігоря Сікорського, з ними зустрілися представники університету. Участь у зустрічі брали ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського академік НАН України Михайло Згуровський, проректор з перспективного розвитку Олексій Новіков, директор Інституту післядипломної освіти Інна Малокова, заступник проректора з наукової роботи Ігор Литвинов, директор Механіко-машинобудівного інституту член-кореспондент НАН України Микола Бобир, начальник відділу зовнішньоекономічної діяльності департаменту міжнародного співробітництва Андрій Шишолін, працівники факультетів, де

головним напрямом роботи якої є дослідження в галузі штучного інтелекту, а також комп'ютерних мереж. Нині в ній працюють 500 дослідників, але планується, що до 2028 року їхня кількість зросте до 20 тисяч. Лабораторія проводить наукові дослідження, результати яких згодом впроваджуються в практику, тому вона тісно співпрацює не лише з університетом, але й з великими технологічними компаніями. Зі свого боку, представники КПІ провели презентацію наукових шкіл університету, які працюють у сфері штучного інтелекту та робототехніки. Отож учасники зустрічі обговорили питання співпраці між КПІ ім. Ігоря Сікорського та Чжецзянським університетом і Чжецзянською лабораторією в галузі штучного інтелекту, а також можливості розвитку обмінів студентами, які навчаються за відповідними спеціальностями, викладачами та дослідниками. Було досягнуто домовленостей щодо опрацювання можливості створення спільної

Підсумки конкурсу "Таланти КПІ"

Закінчення. Початок на 1-й стор.

У номінації "Живопис" перше місце розділили учасниця студії "Гармонія" при ЦКМ Наталія Расп, доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки ФММ Марина Дученко і студентка 1-го курсу ВПІ Анастасія Єжела. Друге місце посіли старший викладач кафедри нарисної геометрії ФМФ Ольга Лебедева, учасниця студії "Гармонія" при ЦКМ Наталія Парахіна, співробітник Українсько-Польського центру Ганна Біднюк і студентка 3-го курсу ВПІ Ольга Ковальова. Третє місце розділили учасниця студії "Гармонія" при ЦКМ Олена Лисак, асистент кафедри нарисної геометрії Олена Колосова, старший викладач ка-

федри нарисної геометрії Наталія Міхлевська і студентка 5-го курсу ВПІ Людмила Шестерікова.

У номінації "Декоративно-прикладне мистецтво" перше місце розділили лаборант ІЕЕ Володимир Пушкін і студентка 4-го курсу ХТФ Юлія Мамчич. Друге місце посіла співробітниця ЦКМ Олена Шестерікова. Третє місце – у професора кафедри нарисної геометрії ФМФ Володимира Юрчука.

І, нарешті, в номінації "Вишивка" перше місце здобула старший викладач кафедри математичної фізики Лариса Коцюк.

Переможці конкурсу отримали дипломи, а всі учасники – подяки.

Володимир Школьній

Олександр Сергійович Плигунов – ректор, який відродив і надав нове життя КПІ

Історія Київського політехнічного інституту налічує сто двадцять років, насичених подіями бурхливого життя. Та найголовніше у цьому житті – свято берегти традиції попередніх поколінь політехніків, примножувати їх. І не забувати про спадок, який залишили нам великі попередники, чий досвід також може пригодиться майбутньому.

У роки Великої Вітчизняної війни на вівтар Перемоги поклали своє життя багато студентів і викладачів КПІ. Пам'ять про них зберігає постамент вічної слави у парку університету. У небуття пішли не лише кращі кадри інституту, але й багато їхніх науково-технічних працівників.

Відродження КПІ у повоєнні роки було пов'язано з самовідданою напруженою працею всього колективу інституту. В авангарді були фронтовики, які після закінчення війни повернулися до зруйнованої альма-матер. Це Алла Григорівна Бондар, Василь Миколайович Винославський, Василь Іванович Гнатовський, Антон Павлович Орнатський, Іван Минович Чиженко та багато-багато інших.

Швидкій відбудові, поверненню до атмосфери високої академічної культури й педагогічної майстерності повоєнний КПІ зобов'язаний передусім його ректору – Олександру Сергійовичу Плигунову, який зробив величезний внесок у розбудову інституту в тяжкі повоєнні роки. Тривалий час – 25 років (1943–1952 рр., 1955–1971 рр.) він очолював КПІ, а кафедрою технології неорганічних речовин керував понад 30 років.

Із вересня 1941 р. О.С.Плигунов працював доцентом Середньоазійського індустріального інституту (м. Ташкент), до складу якого ввійшов Київський індустріальний інститут (КПІ – так

ректору інституту, а також у 1943 р. очолив кафедру технології неорганічних речовин. Після звільнення Києва від німецько-фашистських загарбників визначного вченого в галузі хімічної технології О.С.Плигунова було призначено директором КПІ (у грудні 1943 р.). Із січня 1944 р. він очолив роботу з відбудови зруйнованих приміщень інституту.

До повернення основного складу з Ташкента в інституті було сформовано три факультети: механічний, хіміко-технологічний (з чотирма кафедрами на кожному) та електротехнічний (з однією кафедрою). При навчальній частині було створено п'ять загальноінститутських кафедр.

За пропозицією директора О.С.Плигунова та громадських організацій у липні 1944 р. інституту було повернено його історичну назву – Київський політехнічний інститут.

О.С.Плигунов протягом усіх років своєї ректорської діяльності приділяв першочергову увагу добору педагогічних кадрів. На той час в інституті працювали такі видатні вчені: академіки К.К.Хренов, М.М.Доброхотов, В.М.Свешніков, Ф.П.Белянкін, Б.С.Лисін, В.Г.Шапошников; члени-кореспонденти АН УРСР В.Ю.Васильєв, В.О.Ізбеков, С.І.Тетельбаум, А.Д.Коваленко; професори І.Т.Швець, В.І.Толубинський, А.Д.Нестеренко, К.І.Ващенко, С.С.Рудник, Г.С.Писаренко, А.В.Орловський, О.С.Смогоржевський, М.О.Кільчевський, М.А.Кондак, В.О.Кузьмін, О.К.Кудра, М.М.Некрасов, В.Н.Гриднев, І.М.Постников, В.І.Явойський та інші. Показово, що більшість з них були вихованцями інституту. Вони завідували кафедрами, проводили науково-педагогічну роботу.

Поліпшенню підготовки науково-педагогічних кадрів сприяло розширення аспірантури. У 1945–1946 рр. кандидатські дисертації захистили 13 аспірантів, викладачів і співробітників, а серед них – і легендарний Борис Євгенович Патон, який у грудні 1945 р. успішно захистив кандидатську дисертацію з проблем зварювального процесу. О.С.Плигунов дуже уважно ставився до талановитої молоді та залучав її до педагогічної і наукової діяльності. З перших повоєнних випусків були залишені на кафедрах та в аспірантурі: В.П.Тараненко, К.Г.Самофалов, М.С.Ільченко, Я.К.Трохименко, О.Д.Трубенко, І.Х.Труш, О.Я.Бокринська, В.М.Винославський, О.П.Кольченко, В.І.Костюк, О.А.Пирський, Г.Б.Сердюк, В.В.Хільчевський, В.О.Христинич та інші. Згодом вони стали доцентами, професорами, завідувачами кафедр, деканами, проректорами КПІ.

Велике значення для підвищення якості підготовки фахівців мала науково-дослідна робота і залучення до неї студентів. У перші повоєнні роки ця робота спрямовувалася головним чином на розв'язання завдань відбудови народного господарства. Серед проблем, над розв'язанням яких працювали київські політехніки, були: удосконалення технологічних процесів у машинобудуванні (проф. С.С.Рудник), підвищення технічного рівня електроприладобудування (проф. А.Д.Нестеренко), електроуправління металорізальними верстатами (проф. М.М.Васильєв), питання автоматизації (проф. Й.І.Гребень), наукове обґрунтування розвитку місцевих електростанцій УРСР (проф. А.В.Орловський), передача електроенергії без дротів (проф. С.І.Тетельбаум), удосконалення радіоприймального обладнання з метою зменшення радіоперешкод (проф. Н.П.Воллернер), підвищення якісних показників теплотехнічного обладнання (професори М.А.Кондак і М.О.Кичигін), теплові процеси в реактивних двигунах (проф. І.Т.Швець), вивчення місцевої керамічної сировини і використання її як будівельного матеріалу (проф. Б.С.Лисін), удосконалення технології електротехнічного ви-

О.С.Плигунов

На передньому плані (зліва направо): ректор КПІ О.С.Плигунов, професор С.П.Тимошенко, академік АН УРСР Г.С.Писаренко. 1958 р.

О.С.Плигунов знайомить першого секретаря ЦК КПУ П.Ю.Шелеста з проектом розбудови КПІ. На задньому плані – І.Х.Труш та І.М.Чиженко. 1970 р.

тоді називався КПІ) після евакуації з Києва. Тут О.С.Плигунов був деканом хіміко-технологічного факультету, виконувачем обов'язків заступника директора та тимчасово виконував обов'язки ди-

робництва (проф. М.М.Воронін), підвищення ефективності пічного обладнання промислових підприємств (проф. М.М.Доброхотов) та ін. Системною була технічна допомога підприємствам та організаціям у вигляді консультацій, обстежень, експертних оцінок, аналізів, розробка методів розв'язання важливих наукових завдань, висунутих виробництвом, тощо.

На загальноосвітніх та спеціальних кафедрах до науково-технічної творчості залучали студентів, особливо старших курсів. Основною формою їх участі в дослідницькій роботі в повоєнні роки були наукові гуртки, на базі яких у квітні 1946 р. в інституті утворилося студентське науково-технічне товариство. На момент створення воно мало дев'ять секцій, що об'єднали 30 гуртків за спеціальностями і близько 500 студентів. Керували секціями провідні науковці інституту.

Було проведено роботу з популяризації досягнень вітчизняної науки і техніки: запроваджувалося викладання курсу історії техніки, створено кафедру історії техніки, яку очолив доц. А.Ю.Голян-Нікольський. Кафедра виконувала значну роботу з підготовки до видання праць, присвячених вітчизняним ученим і їхньому внеску у світову науку. ➔

У 1948 р. колектив київських політехніків відзначив свій піввіковий ювілей. За вагомий внесок у справу підготовки висококваліфікованих фахівців, наукові досягнення і у зв'язку з ювілеєм інститут було відзначено найвищою державною нагородою – орденом Леніна. Високі нагороди одержали понад 50 працівників КПІ: директор інституту професор О.С.Плигунов, професори В.С.Васильєв, К.І.Вашенко, С.С.Рудник та ін.

У 1950 р. інститут випустив понад 500 інженерів. А за все повоєнне п'ятиріччя інститут підготував для народного господарства майже 2 тис. фахівців.

О.С. Плигунов зі співробітниками кафедри ТНР і ЗХТ. 1973 р.

У 1949–1951 рр. було повністю завершено відбудову інститутських приміщень. Було обладнано лабораторії: деталей машин, агломерації, металофізики, рентгенографії, електромагнітного поля, фізико-хімічного складу діелектриків; спецлабораторії при кафедрі центральних електричних станцій, кабінет організації виробництва і техніки безпеки та інші. Усього в інституті функціонувало 104 лабораторії, 29 кабінетів, 3 навчальні майстерні, що обслуговували 56 кафедр на десяти факультетах. Чисельність студентів значно перевищила довоєнний рівень – в інституті навчалось понад 4500 осіб.

Значне зростання кількості студентів зумовило відчутне розширення навчально-виробничої бази інституту. У 1951 р. було здано в експлуатацію 1200 м² нових навчальних площ. Вступили до ладу котельня хімічного корпусу, газова контрольна

розподільна підстанція, газова підстанція низького тиску. У хімічному корпусі розпочалися роботи з обладнання витяжної вентиляції і заміни центрального парового опалювання водяним. Почалося будівництво корпусу радіотехнічного факультету, надбудови гуртожитку № 1 і нового студентського гуртожитку на 550 місць, житлових будинків для співробітників та інших об'єктів.

На посаді директора О. С. Плигунов перебував до вересня 1952 р. На деякий час він зосередився на науковій роботі. Але вже у грудні 1955 р., враховуючи його багатий досвід на ниві вищої

технічної освіти, був знову призначений директором Київського політехнічного інституту.

У 1954/55 н. р. відбудовчі роботи на всіх об'єктах інституту було завершено. Навчальний процес і особливо науково-дослідна робота вимагали створення нових лабораторій і кабінетів. Було відкрито лабораторію ізотопів і кінолабораторію теоретичних основ електротехніки, вимірювальних приладів і лічильних машин та ін. У 1958–1959 рр. розширилась лабораторна база інституту, було утворено дві науково-дослідні лабораторії на хіміко-технологічному факультеті, одну на гірничому, чотири – на механічному.

КПІ швидко розширювався. Відкривалися нові факультети, кафедри, спеціальності, значно збільшувався педагогічний колектив та кількість студентів.

Викладацький склад у ці роки поповнився відомими вченими: професорами І.М.Федорченком (металознавство і порошкова металургія), Г.В.Самсоновим (металознавство), І.М.Плотниковим (електричні машини), С.В.Свечниковим (фізика) та іншими. Серед випускників аспірантури початку 50-х років були Ю.Ю.Лукач, О.М.Алабовський, В.І.Гнатівський, В.М.Винославський, М.В.Новіков, В.О.Христич. Професорсько-викладацький склад зріс майже вдвічі. Близько половини кафедр очолювали викладачі з ученими ступенями докторів і кандидатів наук.

Професор О.С.Плигунов був, без перебільшення, визначним організатором вищої технічної освіти ХХ століття в Україні і колишньому СРСР. За чверть століття його ректорської діяльності Київський політехнічний інститут виріс до одного із найбільших вищих технічних закладів СРСР, став всесвітньо відомим навчально-науковим і виховним центром передової технічної інтелігенції.

У ті часи зі стін КПІ вийшла блискуча плеяда видатних особистостей – учених, творців нової техніки, митців, спортсменів, державних діячів. Серед них – академіки АН УРСР: В.І.Трифільов (віцепрезидент АН УРСР), І.К.Походня, М.В.Новіков, В.В.Немошкаленко, О.В.Городиський, В.Т.Троценко; члени-кореспонденти АН УРСР: К.Г.Самофалов, О.А.Долинський, А.О.Лебедєв, О.М.Полякевич; композитор Микола Дремлюга, народний артист СРСР і багаторічний художній керівник Національної опери Анатолій Мокренко, олімпійські чемпіони Лариса Латиніна і Юрій Тітов, видатний футболіст і тренер Валерій Лобановський, міський голова Києва (1979–1990 рр.) В.А.Згурський, керівник уряду України за часів СРСР і за часів незалежної України Віталій Масол, міністр культури УРСР Ю.А.Єльченко та багато інших обдарованих людей.

До 120-річчя університету рішенням Вченої ради КПІ ім. Ігоря Сікорського започатковано серію видань "Бібліографія вчених Київської Політехніки". Бібліографічні покажчики висвітлюватимуть основні етапи життя, наукову, науково-організаційну, педагогічну та громадську діяльність учених. Другий випуск з цієї серії присвячено ректору Київського політехнічного інституту професору Олександрю Сергійовичу Плигунову.

М.З. Згуровський,
ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського

"Київська політехніка: початок історії" Про книгу В.Янкового та Д.Стефановича

Я пишаюся тим, що вже понад 58 років працюю в кращому технічному університеті України. Звичайно, стежу за всіма публікаціями, присвяченими його історії та сьогоденню. Тому з великою цікавістю прочитав книгу "Київська політехніка: початок історії" Володимира Янкового та Дмитра Стефановича, видання якої присвячено 120-річчю Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського".

Історія заснування Київського політехнічного інституту завжди викликала неабияку цікавість, надто у людей, які в ньому навчалися й працювали. Особисто я в загальних рисах знав, де, коли і як була втілена в життя ідея створення інституту, який з роками став знаменитим КПІ. Однак такого детального і винятково цікавого опису процесу становлення в Києві вищого технічного навчального закладу, першого у своєму роді в тодішній Ро-

сії, я в прочитаній мною раніше літературі не зустрів.

Чому саме наприкінці ХІХ століття було прийнято рішення щодо створення інституту, чим керувалися держава, міська влада і, врешті-решт, люди, які вклали свої кошти у створення навчального закладу, – в книзі все описано так, наче автори з перших рук отримували відомості про події 120-річної давнини. І тому кожний її розділ читається легко, з відчуттям того, що чи не кожна поважаючи себе людина, а особливо якщо вона живе в Києві, має знати історію одного із найкращих вишів України.

Книга наповнена цікавими фактами. Автори намагаються висвітлювати події, які від-

бувалися, максимально об'єктивно, без політичних, ідеологічних чи інших уподобань. Написана в науково-популярному стилі, книга може бути корисною і для людей, які вивчають історію Києва чи історію становлення української вищої школи. Ну і, звичайно, дуже цікавими для читачів стануть додатки, якими доповнили свій текст автори. Це репринти документів, які визначали правила діяльності і життя Київського політехнічного інституту в перші роки його існування, – "Положение о Киевском политехническом институте им. Императора Александра II", його Статут і Правила для його студентів.

В.В. Пілінський, професор кафедри ЗТPI ФЕЛ

ПОДІЇ РОКУ, ЩО МИНАЄ

М. Іванченко та
О. Миронюк (ліворуч)

* * *

Золоту медаль переможця в Міжнародному конкурсі наукових і мистецьких проектів учнів середніх загальноосвітніх шкіл "Genius" 2017 року в Нью-Йорку отримав Микола Іванченко, випускник київської школи №225, вихованець відділення хімії та біології Київської МАН. Робота була виконана на кафедрі хімічної технології композиційних матеріалів ХТФ; науковий керівник к.т.н., доцент Олексій Миронюк.

* * *

За підсумками діяльності в 2017 році, оприлюдненими Київською міською федерацією спортивного туризму України, турклуб КПІ ім. Ігоря Сікорського "Глобус" посів перше місце в шести номінаціях серед дев'яти заявлених.

Кращий тренер – Б. Грабець (ліворуч)
і кращий суддя – К. Завадський

* * *

23–25 лютого на 12-му чемпіонаті України зі скелелазіння в м. Кривий Ріг команда нашого університету в командному заліку посіла 1-ше місце. Команду підготували старший викладач ФБМІ В.М. Михайленко та керівник "КПІскала-ClimbingTeam" Є.М. Козак.

* * *

15 березня в нашому університеті побувала делегація топ-менеджерів корпорації "Boeing" та групи компаній "Progrrestex".

Команда нашого університету

Гості оглянули пам'ятні місця нашого університету, а також відвідали Спільні навчально-наукові центри КПІ ім. Ігоря Сікорського та компаній "Boeing" і "Progrrestex-Україна", відкриті на базі Механіко-машинобудівного інституту.

У Спільному ННЦ КПІ ім. Ігоря Сікорського та компаній "Boeing" і "Progrrestex-Україна"

* * *

21 квітня в КПІ ім. Ігоря Сікорського відбувся День відкритих дверей. Він пройшов у форматі Фестивалю науки "KPI Scince Fest" під гаслом "Університет твого успіху". Заходи проходили на майданчику перед першим корпусом, у Великій фізичній аудиторії, в інститутах і на факультетах.

* * *

20 березня КПІ ім. Ігоря Сікорського відвідав Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман. Він оглянув виставку стартапів, створених в Інноваційному середовищі "Sikorsky Challenge", і поспілкувався з їхніми авторами.

Біля одного із стендів виставки стартапів

* * *

19 квітня видатний французький імунолог і цитолог, лауреат Нобелівської премії з фізіології і медицини за 2011 рік Жуль Оффман (Jules Hoffmann) виступив у КПІ ім. Ігоря Сікорського з лекцією на тему "Вроджений імунітет: від комах до людства".

Жуль Оффман

* * *

На базі КПІ ім. Ігоря Сікорського створено Національний номінаційний комітет України з премії Нобелівського фонду сталого розвитку.

М.З. Згуровський та Б.Є. Патон

Його перше засідання відбулося 23 квітня 2018 р. в президії НАН України під головуванням президента НАН України академіка Бориса Євгеновича Патона.

* * *

У травні в Інституті телекомунікаційних систем (ІТС) відзначили ювілейну дату – 25-річчя кафедри телекомунікацій (раніше – кафедра засобів телекомунікацій). Саме з неї почалася історія нинішнього ІТС. Випускники кафедри успішно працюють на інженерних та управлінських посадах у сфері електроніки, телекомунікацій і інформаційних технологій, зокрема в провідних компаніях операторів мобільного зв'язку (Київстар, Lifecell, Vodafone).

Лауреати Державних премій в галузі науки і техніки кафедри телекомунікацій

* * *

9 червня 2018 року оголошено імена студентів українських ЗВО – переможців конкурсу, що проводиться за програмою Всеукраїнського фестивалю інженерних талантів "Future of Ukraine 2018" ("Майбутнє України 2018"). Серед них три студенти КПІ ім. Ігоря Сікорського. Тепер попереду в них надзвичайно цікава подорож до м. Сіетл (США), на найсучасніші підприємства найбільшої у світі авіакосмічної корпорації "Boeing".

Учасники та члени журі фестивалю інженерних талантів "Future of Ukraine 2018"

Урочистий випуск Української мережі Стартап-шкіл "Sikorsky Challenge" пройшов 5 і 6 липня в залі інноваційного підприємництва КПІ ім. Ігоря Сікорського. Ця мережа охоплює стартап-школи, що працюють у Києві, Вінниці, Маріуполі, Дніпрі, Краматорську, Покровську, Северодонецьку і за рік підготували понад 600 інноваторів.

Випускники Української мережі Стартап-шкіл "Sikorsky Challenge"

У 2018 році виповнилося 120 років з дня заснування КПІ – Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського".

День першокурсника – 2018

М.Згуровський і Лю Хі

19 червня в КПІ ім. Ігоря Сікорського відкрито лабораторію "Фаб-Лаб КПІ", яка є складовою міжнародної мережі лабораторій швидкого прототипування Fab Lab. Цей проект реалізується за Програмою Європейського Союзу Erasmus+.

На церемонії відкриття лабораторії

30 серпня біля храму Святого Миколи Чудотворця відкрито пам'ятник київським політехнікам, які віддали свої життя за волю і незалежність України. Автором монумента є відомий вітчизняний скульптор, заслужений художник України Анастолій Валів. Архітектор – Станіслав Снежкін.

31 серпня на площі Знань відкрито пам'ятник видатному китайському мислителю, педагогу і політичному діячеві Конфуцію, якого в Китаї називають "учителем десяти тисяч поколінь". Цей пам'ятник – дар університету від Посольства Китайської Народної Республіки. Його автором є відомий скульптор Микола Зноба.

16–19 жовтня 2018 р. в КПІ ім. Ігоря Сікорського уже всьоме пройшов Всеукраїнський фестиваль інноваційних проектів "Sikorsky Challenge". У рамках фестивалю цього року проведено Всеукраїнський конкурс стартапів "Sikorsky Challenge 2018" і конкурс науково-технічної творчості школярів "POLYTECO Україна 2018–2019" (Національний етап Міжнародного конкурсу науково-технічної творчості школярів "Intel ISEF"). Учасники конкурсів представили понад 200 розробок.

Переможці конкурсу стартапів

19 вересня на кафедрі загальної фізики та фізики твердого тіла фізикоматематичного факультету відкрито міжфакультетську навчально-наукову лабораторію комп'ютерного моделювання фізичних процесів в електроніці. У цій лабораторії студенти зможуть навчитися моделювати конструкції, пристрої та процеси практично в усіх галузях інженерних, виробничих і наукових досліджень.

На відкритті нової лабораторії

Б.Є. Патон

27 листопада 2018 р. виповнилося 100 років президенту НАН України, директору Інституту електровварювання ім. Є.О. Патона НАН України, академіку НАН України, найвідомішому і найбільш ушанованому випускнику Київської політехніки Борису Євгеновичу Патону. Приємно зазначити, що Борис Євгенович ніколи не забував свою альма-матер. Очолований ним інститут упродовж багатьох десятиліть плідно співпрацював з викладачами і науковцями КПІ. Сам він часто бував у нас на різноманітних заходах – конференціях, нарадах, урочистих зборах, зустрічах випускників та ін.

Зав.відділу історії авіації та космонавтики О.С.Болтенко проводить екскурсію

На вході до історичного першого корпусу КПІ ім. Ігоря Сікорського встановлено меморіальну дошку з іменами трьох зодчих, які зробили найвагомий внесок у розбудову КПІ: Ієроніма Кітнера (1839 – 1929 рр.), Олександра Кобелева (1860 – 1942 рр.) та Володимира Лиховодова (1929 – 2010 рр.).

8 червня 2018 р. відбулося урочисте відкриття Відкритого студентського простору "Колізей". Це сталося завдяки зусиллям молодіжних активістів та спонсорів, які реалізували проект "Суспільна платформа Колізей КПІ". Тут проходять концерти, фестивалі, лекції, диспути, воркшопи, хакатони, поетичні читання, презентації книг, кінопокази тощо.

Неймовірні зимові свята

Зимові календарні свята українців поєднують у собі язичницькі та християнські риси. Різдво (7 січня) та старий Новий рік – Свято Василя (14 січня) супроводжуються обрядовими піснями (колядками, щедрівками), побажаннями, частуваннями, театральними іграми та розвагами. Скільки сіл (містечок) – стільки й барв самої коляди можна почути. Без перебільшення, найяскравіші різдвяні обряди відбуваються в селі Криворівня (Івано-Франківська обл.), а найсамобутніше маланкують у селі Красноільськ (Чернівецька обл.).

У Криворівні колядують лише чоловіки, 6–8 ватаг упродовж тижня обходять оселі (навіть порожні) і виконують старовинні різдвяні пісні, до трьох-чотирьох господ за день. "Бути колядником – гонорово. Лиш абикого не беруть, – розповідають місцеві. – Чоловіки мають бути порядні і газди добрі. Парубки – скромні й до роботи спритні. Аби в них трохи був голос, аби були музикально замислені". За старшого у колядницькій ватазі "береза": він добирає колядників, вчить з ними голосові партії і слова, сам знає до півсотні колядок і ще більше звичаїв, загалом керує дійством. Самобутній атрибут – топірець, який задає темп у піснях та допомагає долати гори.

Починають колядувати 7 січня після урочистої служби та піснеспівів і святкової ходи територією храму. Дійство дуже колоритне і щороку збирає кілька сотень туристів.

*Ми коліднички, чесно вважаймо,
Барточки срібні вгору здіймаймо,
Барточки срібні в руках вбертаймо,
А ноги легкі – легко ступаймо.
А ми будемо колідувати.
Бо колідочка – це Божі слова.
Це українська, рідная мова,
Ми коляднички, чесно вважаймо,
Українськов мовов Хресту співаймо.*

***

Румунська Маланка на Буковині – дійство яскраве, барвисте і абсолютно незрозуміле для приїжджих. Щороку все більше туристів і журналістів наїжджає 14 січня в Красноільськ, Вашківці та інші села, щоб подивитися на коронованих "царів і цариць" у розшитих намистом головних уборах; "ведмедів" і "циган", вимашених сажею; усіяких "дідів" і "бабів" у власноруч виготовлених масках, яскравих коників із стрічок, та іншу переберію (переважно чоловічу). Сприяє цьому й Фестиваль Маланок, що його вже кілька років проводять у Чернівцях.

Єдине місце, де можна побачити автентичних солом'яних та крилатих "ведмедів", – це Красноільськ. Перші – справжнісінькі копиці сіна (вага костюма – до 100 кг, надягають його лежачи, потім двоє-троє чоловіків підіймають молодця). Інші – мають розмах завітчанних крил до 6 м. Вони співають румунську пісню про ведмеда.

*Вище, вище танцюй,
щоб усі бачили ведмеда,
який він і звідки взявся,
такий чорний і страшний,
оп, оп але оп.*

Цигани, які ведуть ведмедів на ланцюгах, раз у раз ударяють об землю булавами – і клишоногі починають танцювати чи боротися між собою, качаючись по вулиці. Барабани задають ритм, і ноги самі починають підтанцювати. Кожен куток на селі має свій гурт маланкарів (до сотні

осіб), які, обійшовши з пісню і танцями двори найповажніших мешканців, де їх обов'язково пригощають, виходять на центральну вулицю і повільно рухаються до сільради, перетанцюючи і переспівуючи один одного. Справжнісінький зимовий карнавал з неймовірною енергетикою. Уже затемно на центральній площі влаштовують своєрідний фестиваль та пригощання. Пригощають, до речі, і всіх перехожих (приїжджих), які усіялко намагаються зафотографувати (зафільмувати) це неймовірне дійство. Торік ми нарахували шість ватаг, але їх було, певно, більше.

Неможливо не згадати дітей. Участь у Маланці, яка, до речі, триває зранку і до пізньої ночі, для них велика честь. Тому дуже стараються наслідувати дорослих, незважаючи на втому і відчутний-таки мороз. Перебрані раз по раз зачіпають глядачів, пропонують лікування, перукарські послуги та ін., збирають гроші на немовлят і, звичайно, фото за винагороду.

Правильно кажуть: час звертатися із заявою до ЮНЕСКО про внесення Маланок Буковини до Списку нематеріальної спадщини.

Н. Вдовенко

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
<http://www.kpi.ua/kp>

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
✉ gazeta@kpi.ua
гол. ред. 204-85-95; ред. 204-99-29

Начальник відділу зв'язків із ЗМІ

ДЛ. СТЕФАНОВИЧ

Головний редактор
В.В. ЯНКОВИЙ

Провідні редактори
В.М. ІГНАТОВИЧ
Н.Є. ЛІБЕРТ

Додрукарська підготовка матеріалів

О.В. НЕСТЕРЕНКО

Дизайн та комп'ютерна верстка

І.Й. БАКУН

Л.М. КОТОВСЬКА

Коректор
О.А. КІЛІХЕВИЧ

Реєстраційне свідоцтво Кі-130 від 21. 11. 1995 р.

Друкарня КПІ ім. Ігоря Сікорського, видавництво «Політехніка», м. Київ, вул. Політехнічна, 14, корп. 15

Тираж 500

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.